

“Cal un salt gegantí en governança a la zona de l'euro”

Jean-Claude Trichet, de 67 anys, president del Banc Central Europeu, parla de l'operació de rescat financer de més envergadura a la història d'Europa, del paper i de la importància dels especuladors a la crisi de l'euro i de la feblesa que han demostrat els polítics dels estats de l'eurozona.

Dormiu bé, senyor Trichet?

—Jo sempre dormo bé!

—No heu tingut malsons?

—No.

—**Doncs darrerament, hi ha hagut un canvi al món financer. Els països de l'eurozona han preparat una operació de rescat com mai no s'havia imaginat, d'un valor que supera els 700.000 milions d'euros, a fi de deslliurar de la morositat els estats membres que trontollen. Fins i tot la institució que presidiu ha cedit en alguns dels principis més estrictes i ara té intenció de comprar els bons governamentals menys valorats i tot.**

—No, no hem pas cedit en els nostres principis. L'estabilitat dels preus és la nostra norma i la nostra capacitat bàsica. Un cop aclarit això, no hi ha dubte que des del setembre del 2008 ens enfrontem a la situació més difícil que hem viscut d'ençà de la Segona Guerra Mundial, i potser fins i tot de la Primera Guerra Mundial. Hem viscut —i vivim— una època realment dura.

—**Això ha quedat palès amb el vostre comportament i el d'alguns altres aquests dies.**

—En moments d'aquests s'ha de mantenir la calma i analitzar la situació amb la màxima lucidesa. L'agost del 2007 vam ser la primera institució important del món que va jutjar correctament què passava als mercats de capitals amb l'inici de la turbulència. I vam reaccionar amb rapidesa.

—**Què va passar exactament perquè els caps d'estat i de govern euro-**

peus engegessin l'operació de rescat financer més important de la història d'Europa?

—Vam viure un deteriorament continu de la situació als mercats financers a escala europea i, consegüentment, a escala mundial. L'endemà, van tancar els mercats i tot un seguit d'indicadors importants —diferencials sobre bons sobirans a Europa, diferencials sobre derivats de crèdit (CDS) o pòlisses d'assegurança contra el risc de l'inversionista i la situació del mercat interbancari— indicaven que hi havia unes greus tensions que s'estenien. Vaig comunicar aquestes qüestions als caps d'estat i de govern. Quan es tenen responsabilitats importants és bàsic d'estar permanentment alerta.

—**Els fons d'inversió lliure i algunes altres inversions especulatives gestionen actius que sumen un total de 2,6 bilions de dòlars. Però ni una quantitat inimaginable com aquesta no seria suficient per apostar contra la zona euro. Així doncs, considereu que estem desprotegits?**

—Si fem la feina com cal, no.

—**Els especuladors es limiten a agreujar els problemes que ja tenim?**

—La primera cosa que cal fer és endreçar casa nostra. Aquestes institucions d'envergadura i que compten amb un palanquejament elevat són una qüestió bàsica que cal abordar a escala mundial.

—**Què corria perill, doncs? Només els bancs? L'euro? La Unió Europea?**

—Actualment, vivim tensions greus, derivades dels esdeveniments de 2007-2008. En aquells moments, les institucions privades i els mercats van ser a punt d'esfondrar-se del tot. Això va desencadenar un suport financer molt sòlid i global per part dels governs. I ara veiem que es qüestiona la signatura d'alguns governs. Es tracta d'un problema per a gairebé tots els països industrialitzats. Al G7, les principals economies tenen un dèficit anual del voltant del 10% del producte interior brut (PIB). A l'eurozona presenta una mitjana global del 7% del PIB. En aquesta situació de dèficits terriblement elevats arreu del món, els mercats han assenyalat un punt feble: Grècia. Tenint també en compte que els seus comptes, en un moment determinat, eren incorrectes, la pressió del mercat es va concentrar en aquest país i va caldre un programa d'ajust dràstic.

—**Però sembla que no va ser únicament Grècia, que va rebre l'atac. Després venia Portugal...**

—Al mercat, sempre hi ha el perill del contagi, com el que vam veure entre les institucions privades el 2008. Són coses que s'encomanen de pressa. De vegades no passa ni un dia. És una qüestió del món industrialitzat en termes globals.

—**Sembla que fins els bancs centrals asiàtics han perdut confiança en l'euro. I aquests són uns actors clau.**

—Una moneda que manté el valor seguint del tot la seva definició d'estabilitat dels preus —amb un índex d'inflació anual pròxim al 2%— gairebé durant dotze anys és una moneda que inspira confiança.

—**En el cas de Grècia, a Berlín fa tan sols unes setmanes es parlava de proporcionar-li una assistència del voltant de 3.000 milions d'euros. Ara es parla de quantitats superiors. Quant ens costaran les vacil·lacions del govern alemany sobre Grècia?**

—Aquesta història és molt més complexa. El govern grec va trigar a reco-

BCE

"Nosaltres prenem les decisions amb una independència total i tenim antecedents d'haver adoptat actituds contràries a les dels governs"

nèixer l'abast del problema i a prendre les mesures necessàries. Nosaltres, al Banc Central Europeu (BCE), vam ser prou clars a l'hora d'advertir que el govern havia d'actuar amb rapidesa i contundència. En moments que exigeixen molt, en moments de greus tensions, la decisió ràpida i contundent té una importància fonamental.

—**El primer paquet d'ajuda a Grècia no va pas sorprendre els mercats financers.**

—Abans d'empitjorar la situació, ja hi havia un seguit de mercats que no funcionaven correctament; la cosa tenia una certa retirada amb els fets del setembre del 2008, després de la fallida de Lehman Brothers.

—**No va ser més espectacular per a Europa l'atac a l'euro que la qüestió de Lehman?**

—No es tracta d'un atac contra l'euro. És una qüestió de les signatures dels estats i, com a conseqüència, de l'estabilitat financera de la zona euro. És clar que els europeus tenen la responsabilitat bàsica d'adoptar les mesures adequades per respondre a les greus tensions que han esclatat a Europa fa poc.

—**Durant la crisi, el consell de govern del Banc Central Europeu va decidir, per primera vegada, com-**

prar bons governamentals de països de la UE amb problemes, i amb això es va transgredir una prohibició. El president del Banc Central d'Alemanya, el Bundesbank, Axel Weber, el seu homòleg holandès i l'economista en cap del BCE, Jürgen Stark, hi van votar en contra. En ben poques ocasions hi ha tanta divergència en el principal ens de presa de decisions sobre l'euro.

—Ja sabeu que jo mai no parlo dels punts de vista dels altres. Les nostres mesures estan autoritzades explícitament pel tractat de la UE. Nosaltres no apostem per reduccions quantitatives, sinó que donem un cop de mà a alguns segments del mercat perquè funcionin amb més normalitat. I, tal com he declarat, recuperarem tota la liquiditat addicional que proporcionem en el nostre programa de mercat de valors.

—**La població en general n'ha tret la impressió que els governs havien fet pressió sobre el BCE perquè prenguéss aquesta decisió. Això seria un senyal terrible respecte a la independència i la credibilitat de la institució.**

—Això que dieu és ridícul! Nosaltres prenem les nostres decisions amb una independència total i tenim antecedents

d'haver adoptat actituds contràries a les dels caps d'estat i de govern: el 2004, en rebutjar la disminució dels índexs, el 2005 en augmentar-los contra els seus desigs, i durant tot aquest període amb la defensa aferrissada del pacte d'estabilitat i creixement, fins i tot amb la defensa d'aquest pacte contra el canceller alemany d'aleshores. Qui s'ha mostrat feble en aquests últims mesos? El BCE, no. Els febles han estat els governs amb els seus deutes elevats. Ho vaig ser, jo, quan vaig explicar a tots els dirigents de l'hemicicle al Bundestag [el parlament federal d'Alemanya] per què era important una decisió ràpida? Ho vaig ser quan vaig informar els caps d'estat i de govern, amb total independència, que la situació era greu i que havien d'estar a l'altura de les seves responsabilitats?

—**Fins fa poc, el BCE havia mantingut la seva força i la seva independència perquè havia rebutjat repetidament les peticions del sector polític de baixada de l'índex d'interès o d'una política monetària excessivament expansionista. Ara hi heu accedit per primera vegada.**

—No hem accedit a res que ens hagin demanat els caps d'estat i de govern. Nosaltres sempre prenem les nostres decisions tenint només en compte la

nostra pròpia valoració de la situació i no les *recomanacions* de governs, mercats o aliats socials. El 9 d'agost del 2007 vam decidir de proporcionar 95.000 milions d'euros de liquiditat en unes hores perquè s'havia alterat el nostre mercat monetari. I us podria donar molts exemples d'aquests. Tal com he dit, si hi ha hagut cap indicació d'influència més aviat ha estat en el sentit contrari, del BCE als governs, quan els hem fet recomanacions. I haig d'afegir que els qui van assumir responsabilitats importants van ser els qui no van aplicar l'esperit i la lletra del pacte d'estabilitat i creixement. I també els qui no van vigilar com calia, com nosaltres els demanàvem constantment.

—**Jürgen Stark, l'economista en cap del BCE, va dir que aquest organisme no podia comprar bons governamentals. Qui té raó?**

—Ja he dit que això ho ha autoritzat explícitament el tractat durant els últims onze anys i mig. Hem garantit l'estabilitat dels preus a Europa i hem satisfet el nostre objectiu de mantenir la inflació per sota o a prop del 2%. Hem fet una bona tasca, igual com feien els millors bancs centrals europeus abans de l'euro. Els qui creuen —o, encara pitjor, apunten— que en el futur tolerarem la inflació cometem un greu error. El consell de govern del BCE no va dubtar a augmentar els índexs el juliol del 2008, en un període de turbulència financera, a fi de garantir l'estabilitat dels preus. En aquells moments, els mercats ens van criticar. És un exemple de la nostra determinació inflexible.

—**Els alemanys es mostren més susceptibles perquè el Bundesbank sempre ha rebutjat, en temps de crisi i tot, l'adquisició de bons governamentals. Compreneu aquesta preocupació específica dels ciutadans alemanys?**

—Entenc perfectament la susceptibilitat dels meus amics alemanys. Però els fets canten: a Alemanya, la inflació mai no havia estat tan baixa com els darrers onze anys. Els ciutadans d'aquest país veuen que l'euro, amb el temps, ha estat realment una bona reserva de valor.

—**Però el poble està preocupat pel futur. Té por que torni la inflació i que els seus estalvis perdin valor.**

—En un moment determinat, el Banc

BCE
“La inflació és destructiva per a les societats i la democràcia”

d'Anglaterra i la Reserva Federal van decidir d'abordar una *reducció quantitativa*, és a dir, la compra de bons públics a fi de proporcionar la màxima liquiditat al mercat. Això que fem ara és completament diferent. Retirarem tota la liquiditat addicional que proporcionem.

—**Molts alemanys també temen que el seu govern passi a ser el qui paga a Europa.**

—Comprenc la por que tenen els alemanys per la inflació i el nerviosisme que els provoca el pressupost i la seva contribució a Europa. A França, en alguna ocasió m'han anomenat l'*aiatol-là de Frankfurt...*

—**...I això té dues interpretacions: Frankfurt i un euro fort...**

—... perquè defenso una política de moneda forta. La inflació és destructiva per a les societats i la democràcia. La inflació és un impost per als pobres i els febles. N'estic totalment convençut.

—**Els polítics sempre tenen la gran temptació de gastar més diners que no tenen. La inflació els ajuda a reduir el deute.**

—Naturalment, ara hem de demanar als governs uns programes d'ajust amplis, aquells a què es van comprometre els caps d'estat i de govern. Es van responsabilitzar d'accelerar la consolidació dels seus pressupostos. Ara saben què hi ha en joc.

—**No estaria bé que un país com Grècia pogués abandonar l'eurozona?**

—No. Això ni es planteja. Quan un país entra a la zona euro comparteix un destí comú amb els altres membres. Cal un salt gegantí en governança a la zona de l'euro. S'han de tirar endavant millores importants per evitar males pràctiques, per garantir l'aplicació efectiva de les recomanacions fetes pels *iguals* i per assegurar unes sancions reals i efectives en cas de transgressions [del pacte d'estabilitat i creixement]. El BCE demana canvis importants, cosa que explicaré al grup de treball que presideix Herman van Rompuy [president del Consell Europeu].

—**Què us fa estar tan segur que els principals polítics europeus no utilitzaran el BCE com a màquina permanent de fabricació de diners?**

—Repeteixo: recuperarem tota la liquiditat addicional que introduïm al sistema. La nostra actitud en política monetària no ha canviat. Mai no hem dubtat ni un segon a l'hora de prendre les decisions necessàries per garantir l'estabilitat dels preus a termini mitjà, sense tenir en compte cap grup de pressió.

—**Però el BCE també consent molt els bancs. Com a part de les anomenades mesures no convencionals, heu possibilitat el manlleu de molts milions d'euros. Amb aquesta pràctica, no repartiu més diners per al joc als mercats financers?**

—Torno a dir que fem allò que creiem que hem de fer a consciència per poder proporcionar estabilitat de preus a termini mitjà. No tenim en compte els grups de pressió ni els *lobbies*. Facilem la liquiditat als bancs perquè puguin finançar l'economia real i per abonar la recuperació, cosa que ells saben prou bé.

—**Heu comès cap error concret darrerament?**

—Això no ho he pas de jutjar jo. Ho jutjarà la història. No fa gaire, Helmut Schmidt [ex-canceller d'Alemanya] va qualificar d'impecable l'actuació del BCE.

—**Moltes gràcies per l'entrevista, senyor Trichet.**

*Christoph Pauly
 Thomas Tuma*

Traducció de Carles Urritz